EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2017 02 23
COM(2016) 861 final

ANNEX 1

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento

dėl elektros energijos vidaus rinkos

{SWD(2016) 410 final}
{SWD(2016) 411 final}
{SWD(2016) 412 final}
{SWD(2016) 413 final}

↓ 714/2009

I PRIEDAS

~~GAIRĖS DĖL TURIMŲ NACIONALINIŲ SISTEMŲ SUJUNGIMO PERDAVIMO PAJĖGUMŲ VALDYMO IR PASKIRSTYMO~~

~~1. Bendrosios nuostatos~~

~~1.1. Perdavimo sistemos operatoriai (PSO) stengiasi patvirtinti visus komercinius sandorius, įskaitant susijusius su tarpvalstybine prekyba.~~

~~1.2. Kai perkrovos nėra, naudojimuisi tinklų sujungimu netaikomi jokie apribojimai. Jei dažniausiai taip ir yra, naudojimuisi tarpvalstybinėmis perdavimo paslaugomis nuolatinės bendro paskirstymo procedūros taikyti nereikia.~~

~~1.3. Kai planuoti komerciniai sandoriai neatitinka saugaus tinklo eksploatavimo reikalavimų, PSO gali sumažinti perkrovą laikydamiesi tinklo eksploatavimo saugumo reikalavimų, tuo pačiu stengdamiesi užtikrinti, kad visos susijusios išlaidos išliktų ekonomiškai efektyvios. Tuo atveju, jei negali būti taikomos mažesnių sąnaudų reikalaujančios priemonės, numatomas prevencinis pakartotinis siuntimas arba prekių mainai.~~

~~1.4. Atsiradus struktūrinėms perkrovomis, PSO iškart taiko iš anksto nustatytus ir sutartus atitinkamus perkrovos valdymo metodus ir tvarką. Perkrovos valdymo metodais užtikrinama, kad su visais paskirstytais perdavimo pajėgumais susiję fiziniai energijos srautai atitiktų tinklo saugumo standartus.~~

~~1.5. Perkrovos valdymo metodai turi būti ekonomiškai veiksmingi skatinant rinkos dalyvius ir PSO, remti konkurenciją ir būti tinkami taikyti regionuose ir visoje Bendrijoje.~~

~~1.6. Perkrovos valdymui neturi įtakos jokie sandoriai. Konkretus prašymas suteikti perdavimo paslaugas atmetamas tik tada, kai įvykdomos abi sąlygos:~~

~~a) dėl padidėjusių fizinių energijos srautų, atsiradusių patenkinus tą prašymą, gali susidaryti situacija, dėl kurios nebebus galima garantuoti saugaus energijos sistemos eksploatavimo; ir~~

~~b) konkreti prašymo piniginė išraiška perkrovos valdymo procedūroje yra mažesnė nei visų kitų už tokią pačią paslaugą ir tokiomis pačiomis sąlygomis ketinamų patenkinti prašymų vertė.~~

~~1.7. PSO, nustatydami konkrečias tinklo vietas, kuriose ir tarp kurių turi būti taikomas perkrovos valdymas, vadovaujasi ekonomiškumo ir neigiamos įtakos sumažinimo elektros energijos vidaus rinkai principais. Konkrečiai, PSO neturi apriboti tinklų sujungimo pajėgumų siekdami išspręsti perkrovos problemą savo kontroliuojamoje teritorijoje, išskyrus esant pirmiau minėtoms priežastims ir eksploatavimo saugumo tikslais[1]. Susidarius tokiai situacijai, PSO apibūdina ją ir skaidriai supažindina su ja visus sistemos naudotojus. Tokia situacija yra toleruojama tik iki tol, kol yra surandamas ilgalaikis sprendimas. PSO apibūdina metodiką ir projektus, kurie padėtų rasti ilgalaikį sprendimą, ir skaidriai supažindina su jais visus sistemos naudotojus.~~

[1] ~~Eksploatavimo saugumas reiškia „perdavimo sistemos naudojimą laikantis sutartų saugumo normų“.~~

~~1.8. PSO, balansuodamas tinklą tinklo eksploatavimo priemonėmis ir pakartotiniu siuntimu kontroliuojamos teritorijos viduje, atsižvelgia į tų priemonių poveikį kaimyninėse kontroliuojamose teritorijose.~~

~~1.9. Siekiant maksimaliai padidinti prekybos galimybes ir subalansuoti tarpvalstybinius pajėgumus, ne vėliau kaip 2008 m. sausio 1 d. koordinuotai ir saugaus eksploatavimo sąlygomis nustatomi jungiamosios linijos pajėgumų keleto kartų per dieną perkrovos valdymo mechanizmai.~~

~~1.10. Nacionalinės reguliavimo institucijos reguliariai atlieka perkrovos valdymo metodų vertinimus, kreipdamos ypatingą dėmesį į tai, kaip laikomasi šiame reglamente ir tose gairėse nustatytų principų ir taisyklių bei reguliavimo institucijų remiantis tais principais ir taisyklėmis nustatytų sąlygų. Konsultacijos su visais rinkos dalyviais ir išsamūs tyrimai yra tokių vertinimų dalis.~~

~~2. Perkrovos valdymo metodai~~

~~2.1. Siekiant palengvinti veiksmingą tarpvalstybinę prekybą, perkrovos valdymo metodai orientuojami į rinką. Tuo tikslu pajėgumai paskirstomi tik naudojantis viešaisiais (pajėgumų) arba uždaraisiais (pajėgumų ir energijos) aukcionais. Tam pačiam tinklų sujungimui gali būti taikomi abu metodai. Prekiaujant keletą kartų per dieną, gali būti naudojamasi nepertraukiama prekyba.~~

~~2.2. Atsižvelgiant į konkurencijos sąlygas, perkrovos valdymo mechanizmuose gali reikėti paskirstyti ir ilgalaikius, ir trumpalaikius perdavimo pajėgumus.~~

~~2.3. Kiekvienos pajėgumų paskirstymo procedūros metu skiriama numatyta turimų tinklų sujungimo pajėgumų dalis, taip pat anksčiau nepaskirstyti likę pajėgumai bei visi pajėgumų turėtojų suteikti pajėgumai iš ankstesnių paskirstymų.~~

~~2.4. Siekdami palengvinti veiksmingą ir efektyvią konkurenciją, PSO gerina pajėgumų užtikrinimo patikimumą atsižvelgdami į dalyvaujančių PSO bei rinkos dalyvių įpareigojimus ir teises. Rinkai gali būti pasiūlyta pakankamai didelė mažesnio patikimumo pajėgumų dalis, tačiau rinkos dalyviai visada informuojami apie tikslias perdavimo tarpvalstybinėmis linijomis sąlygas.~~

~~2.5. Pasinaudojimo ilgalaikiais ir vidutinės trukmės paskirstymais teisės yra patikimų perdavimo pajėgumų teisės. Pajėgumų skyrimo metu joms taikomi „naudokis arba prarask“ arba „naudokis arba parduok“ principai.~~

~~2.6. PSO nustato tinkamą pajėgumų paskirstymo skirtingais laikotarpiais struktūrą. Ją gali sudaryti galimybė rezervuoti minimalų tinklų sujungimo pajėgumų procentą vieną arba keletą kartų per dieną suteikiamiems paskirstymams. Tokią paskirstymo struktūrą tikrina atitinkamos reguliavimo institucijos. Rengdami pasiūlymus, PSO atsižvelgia į:~~

~~a) rinkų charakteristikas;~~

~~b) eksploatavimo sąlygas, pavyzdžiui, užtikrintų tvarkaraščių sujungimo poveikį;~~

~~c) procentams ir skirtingiems galiojantiems pajėgumų paskirstymo mechanizmų grafikams taikomą derinimo lygį.~~

~~2.7. Paskirstant pajėgumus neturi būti diskriminuojami tie rinkos dalyviai, kurie nori pasinaudoti savo teisėmis sudaryti dvišales tiekimo sutartis ar teikti pasiūlymus energijos biržose. Laimi pasiūlymai su didžiausia tikslia arba numatoma verte nustatytu laikotarpiu.~~

~~2.8. Regionuose, kur išankstinės finansinės elektros energijos rinkos yra gerai išvystytos ir jų veiksmingumas jau įrodytas, visi tinklų sujungimo pajėgumai gali būti paskirstyti pasinaudojant užd araisiais aukcionais.~~

~~2.9. Išskyrus naujų jungiamųjų linijų, kurioms taikoma išimtis pagal Reglamento (EB) Nr. 1228/2003 7 straipsnį arba šio reglamento 17 straipsnį, atveju, pajėgumų paskirstymo metoduose neleidžiama nustatyti rezervinių kainų.~~

~~2.10. Iš esmės paskirstymo procese be jokių apribojimų leidžiama dalyvauti visiems potencialiems rinkos dalyviams. Atitinkamos reguliavimo ir (arba) konkurencijos institucijos, siekdamos išvengti problemų arba jų paaštrėjimo dėl bet kurio rinkos dalyvio galimo pasinaudojimo dominuojančia padėtimi rinkoje, jei reikia, gali taikyti apribojimus dėl dominavimo rinkoje apskritai arba konkrečiai bendrovei.~~

~~2.11. Rinkos dalyviai informuoja PSO apie savo pajėgumų panaudojimą tiksliai iki kiekvienam laikotarpiui nustatyto termino. Tas terminas yra toks, kad PSO galėtų naujai paskirstyti nepanaudotus pajėgumus kitu susijusiu laikotarpiu, įskaitant naudojimą keletą kartų per dieną.~~

~~2.12. Pajėgumus galima laisvai parduoti antraeiliu pagrindu, su sąlyga, kad apie tai PSO pranešama pakankamai iš anksto. Jei PSO neleidžia antraeilės prekybos (sandorio), apie tai tas PSO turi aiškiai ir skaidriai pranešti ir paaiškinti visiems rinkos dalyviams, taip pat informuoti reguliavimo instituciją.~~

~~2.13. Finansinės pasekmės už su pajėgumų paskirstymu susijusių įpareigojimų nevykdymą priskiriamos už tokį nevykdymą atsakingiems subjektams. Jei rinkos dalyviai nepasinaudoja pajėgumais, kuriuos jie įsipareigojo panaudoti, arba pajėgumų pardavimo viešajame aukcione atveju neprekiauja antriniu pagrindu arba grąžina pajėgumus per numatytą laikotarpį, jie netenka teisių į tokius pajėgumus ir sumoka išlaidas atspindintį mokestį. Bet kokie išlaidas atspindintys mokesčiai dėl pajėgumų nepanaudojimo turi būti pagrįsti ir proporcingi. Taip pat, jei PSO neįvykdo savo įpareigojimo, jis privalo rinkos dalyviui išmokėti kompensaciją už pajėgumų teisių praradimą. Tuo tikslu į jokius dėl tokių aplinkybių susidaranč ius nuostolius neatsižvelgiama. Pagrindinės koncepcijos ir metodai, kuriais vadovaujamasi siekiant nustatyti dėl įpareigojimų nevykdymo atsirandančią atsakomybę, nustatomi iš anksto finansinių pasekmių atžvilgiu ir yra peržiūrimi atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos arba institucijų.~~

~~3. Koordinavimas~~

~~3.1. Tinklų sujungimo pajėgumų paskirstymą koordinuoja ir įgyvendina susiję PSO, laikydamiesi bendrų paskirstymo procedūrų. Tais atvejais, kai manoma, jog prekyba tarp dviejų šalių (PSO) turės reikšmingą poveikį fizinėms srauto sąlygoms bet kurioje trečiojoje šalyje (PSO), visi PSO, kuriems daromas toks poveikis, koordinuoja perkrovos valdymo metodus taikydami bendrąją perkrovos valdymo procedūrą. Nacionalinės reguliavimo institucijos ir PSO užtikrina, kad nebūtų vienašališkai sukurtos jokios perkrovos valdymo procedūros, kurios turėtų reikšmingą poveikį fiziniams elektros energijos srautams kituose tinkluose.~~

~~3.2. Bendri koordinuotos perkrovos valdymo metodas ir procedūra paskirstant pajėgumus rinkai bent jau metams, mėnesiui ir dienai į priekį pradedami taikyti ne vėliau kaip 2007 m. sausio 1 d. toliau nurodytuose regionuose esančiose šalyse:~~

~~a) Šiaurės Europoje (t. y. Danijoje, Švedijoje, Suomijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje),~~

~~b) Šiaurės Vakarų Europoje (t. y. Beniliukso šalyse, Vokietijoje ir Prancūzijoje),~~

~~c) Italijoje (t. y. Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Slovėnijoje ir Graikijoje),~~

d) Vidurio Rytų Europoje (t. y. Vokietijoje, Lenkijoje, Čekijoje, Slovakijoje, Vengrijoje, Austrijoje ir Slovėnijoje),

e) Pietvakarių Europoje (t. y. Ispanijoje, Portugalijoje ir Prancūzijoje),

f) Jungtinėje Karalystėje, Airijoje ir Prancūzijoje,

g) Baltijos valstybėse (t. y. Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje).

Jei jungiamosios linijos yra daugiau negu vienam regionui priklausančiose šalyse, siekiant užtikrinti suderinamumą su kituose regionuose, kuriems priklauso tos šalys, taikomais metodais gali būti taikomas kitoks perkrovos valdymo metodas. Tuo atveju metodą siūlo atitinkami PSO, o jį peržiūri atitinkamos reguliavimo institucijos.

3.3. 2.8 punkte nurodyti regionai gali paskirstyti visus tinklų sujungimo pajėgumus paskirstydami pajėgumus dienai į priekį.

3.4. Siekiant suformuoti iš tikrųjų integruotą elektros energijos vidaus rinką, visuose tuose septyniuose regionuose nustatomos suderinamos perkrovos valdymo procedūros. Rinkos dalyviams neturi kliudyti nesuderinamos regioninės sistemos.

3.5. Siekiant skatinti sąžiningą ir efektyvią konkurenciją ir tarpvalstybinę prekybą, 3.2 punkte nustatytuose regionuose esančių PSO koordinavimą sudaro visi etapai: nuo pajėgumų apskaičiavimo ir paskirstymo optimizavimo iki saugaus tinklo eksploatavimo, aiškiai paskirstant atsakomybę. Tokį koordinavimą visų pirma sudaro:

a) naudojimasis bendru perdavimo modeliu, kuriuo remiantis būtų efektyviai paskirstyta tarpusavyje susijusi fizinė kontūro srovė ir atsižvelgiama į fizinių ir komercinių srautų neatitikimus,

b) pajėgumų, skirtų efektyviam tarpusavyje susijusios fizinės kontūro srovės paskirstymui, paskirstymas ir skyrimas,

c) vienodi įpareigojimai pajėgumų turėtojams dėl informacijos pateikimo apie tai, kaip jie ketina naudoti pajėgumus, t. y. apie pajėgumų skyrimą (pardavimui viešuosiuose aukcionuose),

d) vienodi terminai ir tiekimo užbaigimo laikas,

e) vienoda pajėgumų paskirstymo skirtingais laikotarpiais (pvz., 1 diena, 3 valandos, 1 savaitė ir t. t.) ir parduotų pajėgumų blokais (energijos kiekis MW, MWh ir t. t.) struktūra,

f) nuosekli sutartimi pagrįsta struktūra su rinkos dalyviais,

g) srautų tikrinimas siekiant, kad jie atitiktų tinklo saugumo reikalavimus, susijusius su eksploataciniu planavimu ir kuo greitesniu eksploatavimu,

h) perkrovos valdymo veiksmų vykdymas ir atsiskaitymas už juos.

3.6. Koordinavimas taip pat apima informacijos mainus tarp PSO. Informacijos mainų pobūdis, laikas ir dažnumas turi būti suderinti su 3.5 punkte nustatyta veikla ir elektros energijos rinkų funkcionavimu. Tie informacijos mainai pirmiausia suteikia galimybę PSO kuo tiksliau numatyti bendrą tinklo situaciją, kad būtų galima nustatyti srautus jų tinkle ir turimus tinklų sujungimo pajėgumus. Kiekvienas PSO, renkantis informaciją kitų PSO vardu, pateikia dalyvaujančiam PSO duomenų rinkimo rezultatus.

4. Veiklos rinkoje grafikas

4.1. Turimų perdavimo pajėgumų paskirstymas vykdomas pakankamai iš anksto. Susiję PSO, prieš kiekvieną paskirstymą bendrai skelbia apie planuojamus paskirstyti pajėgumus, prireikus atsižvelgdami į pajėgumus, suteiktus pagal užtikrinto perdavimo teises ir, jei tai

~~susiję, į susijusius sujungtus skyrimus kartu nurodant laikotarpius, kuriais pajėgumai sumažės arba nebus teikiami (pavyzdžiui, dėl remonto).~~

~~4.2. Visapusiškai atsižvelgiant į tinklo saugumą, perdavimo teisės skiriamos pakankamai iš anksto, prieš vykdomas visų susijusių organizuotų rinkų „dieną prieš“ sesijas ir prieš paskelbiant apie planuojamus paskirstyti pajėgumus pagal „dieną prieš“ arba „keletą kartų per dieną“ paskirstymo mechanizmą. Siekiant efektyviai pasinaudoti tinklų sujungimu, perdavimo teisių skyrimas priešinga kryptimi yra sujungiamas.~~

~~4.3. Vienas po kito keletą kartų per dieną teikiami perdavimo pajėgumai D dienai vykdomi D – 1 ir D dienomis pateikus nurodytos arba faktiškos „dienos prieš“ gamybos grafikus.~~

~~4.4. PSO, ruošdamiesi tinklo „dienos prieš“ eksploatavimui, keičiasi informacija su kaimynystėje esančiais PSO, pavyzdžiui, apie jų numatytą tinklo topologiją, turimus ir planuojamus gamybos vienetus ir apkrovos srautus, siekdami optimaliai pasinaudoti visu tinklu eksploatacinių priemonių pagalba pagal saugaus tinklo eksploatavimo taisykles.~~

~~5. Skaidrumas~~

~~5.1. PSO skelbia visus reikalingus duomenis, susijusius su tinklo buvimu, prieiga prie jo ir naudojimusi juo, įskaitant ataskaitą apie perkrovos buvimo vietą ir priežastis, perkrovos valdymui taikomus metodus ir jos valdymo planus ateityje.~~

~~5.2. PSO skelbia bendrą skirtingomis aplinkybėmis taikomo perkrovos valdymo metodo, kuriuo siekiama padidinti rinkai skirtus pajėgumus, apibūdinimą ir bendrą schemą tinklų sujungimo pajėgumui skirtingais laikotarpiais apskaičiuoti, remiantis elektrinėmis ir fizinėmis tinklo savybėmis. Tokią schemą tikrina atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijos.~~

~~5.3. PSO išsamiai apibūdina ir skaidriai pateikia visiems potencialiems tinklo naudotojams informaciją apie perkrovos valdymą ir naudojamas pajėgumų paskirstymo procedūras, taip pat nurodo laiką ir pajėgumams taikomas procedūras, apibūdina siūlomus produktus ir PSO bei pajėgumus gaunančios šalies įpareigojimus ir teises, įskaitant atsakomybę, kuri atsiranda nevykdant įpareigojimų.~~

~~5.4. Eksploatavimo ir planavimo saugumo standartai sudaro PSO skelbiamo atviro ir viešo dokumento neatskiriamą dalį. Tą dokumentą taip pat tikrina nacionalinės reguliavimo institucijos.~~

~~5.10. Siekiant, kad kiekvienas PSO galėtų apskaičiuoti apkrovos srautus savo atitinkamoje teritorijoje, jie reguliariai keičiasi pakankamai tiksliais duomenimis apie tinklą ir apkrovos srautus. Tokie pat duomenys pateikiami reguliavimo institucijoms ir Komisijai, jei jos to reikalauja. Reguliavimo institucijos ir Komisija užtikrina, kad jos ir joms analitinį darbą su tais duomenimis atliekantys konsultantai gerbtų tų duomenų konfidencialumą.~~

~~6. Iš perkrovos gautų pajamų panaudojimas~~

~~6.1. Pajamos taikant perkrovos valdymo procedūras tam tikru iš anksto nustatytu laikotarpiu gali būti gaunamos tik tokiu atveju, jei tuo laikotarpiu susidaro perkrova, išskyrus naujų jungiamųjų linijų, kurioms taikoma išimtis pagal Reglamento (EB) Nr. 1228/2003 7 straipsnį arba šio reglamento 17 straipsnį, atveju. Tų pajamų paskirstymo procedūrą tikrina reguliavimo institucijos ir ji neturi nei iškraipyti paskirstymo proceso kokios nors pajėgumų arba energijos prašančios šalies naudai, nei trukdyti sumažinti perkrovas.~~

~~6.2. Nacionalinės reguliavimo institucijos, nustatydamos iš paskirstytų tinklų sujungimo pajėgumų gautų pajamų panaudojimą, vadovaujasi skaidrumo principu.~~

~~6.3. Iš perkrovos gautos pajamos yra paskirstomos tiems PSO, kurie dalyvavo veikloje pagal dalyvaujančių PSO nustatytus ir atitinkamų reguliavimo institucijų patikrintus kriterijus.~~

~~6.4. PSO iš anksto aiškiai nustato, kaip gali būti panaudojamos iš perkrovos gautos pajamos ir praneša, kaip jos buvo panaudotos. Reguliavimo institucijos tikrina, ar toks panaudojimas atitinka šį reglamentą ir tas gaires ir ar visa iš perkrovos gautų pajamų suma po tinklų sujungimo pajėgumų paskirstymo yra panaudota vienam ar daugiau iš trijų šio reglamento 16 straipsnio 6 dalyje nustatytų tikslų.~~

~~6.5. Kasmet ne vėliau kaip kiekvienų metų liepos 31 d. reguliavimo institucijos skelbia ataskaitą apie pajamas, gautas per 12 mėnesių laikotarpį iki tų pačių metų birželio 30 d., ir apie tai, kaip jos buvo panaudotos, kartu su patvirtinimu, kad tas panaudojimas atitinka šį reglamentą ir tas gaires, ir kad visa iš perkrovos gautų pajamų suma yra panaudota vienam ar daugiau iš trijų nustatytų tikslų.~~

~~6.6. Pageidautina, kad iš perkrovos gautos pajamos būtų panaudotos investicijoms, kuriomis siekiama palaikyti arba padidinti tinklų sujungimo pajėgumus, skiriant jas konkretiems iš anksto numatytiems projektams, kurie padės sumažinti esančią susijusią perkrovą ir kuriuos galima įgyvendinti per pagrįstą laikotarpį, pirmiausia leidimų išdavimo proceso prasme.~~

⇩ naujas

REGIONINIŲ OPERATYVINIŲ CENTRŲ FUNKCIJOS

1. Koordinuotas pralaidumo skaičiavimas

1.1. Regioniniai operatyviniai centrai atlieka koordinuotą tarpzoninio pralaidumo skaičiavimą.

1.2. Koordinuotas pralaidumo skaičiavimas kiekvienam prekybos laikotarpiui atliekamas laiku, o einamosios paros laikotarpiui – taip dažnai, kaip reikia.

1.3. Koordinuotas pralaidumo skaičiavimas atliekamas remiantis bendru sistemos modeliu pagal 2 punktą ir atitinkamo sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatorių parengta koordinuoto pralaidumo skaičiavimo metodika.

1.4. Koordinuotas pralaidumo skaičiavimas užtikrina efektyvų perkrovos valdymą laikantis šiame reglamente nustatytų perkrovos valdymo principų.

2. Koordinuota saugumo analizė

2.1. Regioniniai operatyviniai centrai atlieka koordinuotą saugumo analizę, siekdami užtikrinti patikimą sistemos eksploatavimą.

2.2. Saugumo analizė atliekama visais operatyvinio planavimo laikotarpiais naudojant bendrus sistemos modelius.

2.3. Koordinuotos saugumo analizės rezultatus regioniniai operatyviniai centrai pateikia bent sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatoriams.

2.4. Jei atlikęs koordinuotą saugumo analizę regioninis operatyvinis centras aptinka galimą apribojimą, jis numato taisomuosius veiksmus, kuriais užtikrinamas didžiausias ekonomiškumas.

3. Bendrų sistemos modelių kūrimas

3.1. Regioniniai operatyviniai centrai nustato efektyvius bendro sistemos modelio kūrimo procesus kiekvienam operatyvinio planavimo laikotarpiui.

3.2. Perdavimo sistemos operatoriai paskiria vieną regioninį operatyvinį centrą bendram visų regionų sistemos modeliui sukurti.

3.3. Į bendrus sistemos modelius įtraukiami atitinkami duomenys, pagal kuriuos visais operatyvinio planavimo laikotarpiais būtų galima efektyviai vykdyti operatyvinį planavimą ir skaičiuoti pralaidumą.

3.4. Bendri sistemos modeliai pateikiami visiems regioniniams operatyviniams centrams, perdavimo sistemos operatoriams, ENTSO-E ir Agentūrai jos prašymu.

4. Perdavimo sistemos operatorių sistemos apsaugos planų ir veikimo atkūrimo planų nuoseklumo vertinimas

4.1. Visi perdavimo sistemos operatoriai susitaria dėl slenkstinės vertės, kurią viršijus vieno ar daugiau perdavimo sistemos operatorių veiksmai įvykus sistemos avarijai ar jai esant visiško atsijungimo arba veikimo atkūrimo būsenos laikomi darančiais didelį poveikį kitiems perdavimo sistemos operatoriams, kurių sistemos sinchroniškai arba nesinchroniškai sujungtos tarpusavyje.

4.2. Remdamasis pagal 4.1 punktą nustatyta slenkstine verte, kiekvienas regioninis operatyvinis centras padeda sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatoriams vertinti jų sistemos apsaugos ir veikimo atkūrimo planų nuoseklumą.

4.3. Teikdamas pagalbą perdavimo sistemos operatoriams, regioninis operatyvinis centras:

(a) nustato galimus nesuderinamumus;

(b) pasiūlo poveikio mažinimo veiksmus.

4.4. Perdavimo sistemos operatoriai atsižvelgia į pasiūlytus poveikio mažinimo veiksmus.

5. Regioninis veikimo atkūrimo koordinavimas ir optimizavimas

5.1. Regioniniai operatyviniai centrai aprūpinami beveik tikralaikės priežiūrimosios kontrolės ir duomenų rinkimo sistemomis, kurių stebėjimo apimtis nustatoma remiantis pagal 4.1 punktą nustatyta slenkstine verte.

5.2. Kiekvienas atitinkamas regioninis operatyvinis centras teikia pagalbą paskirtiesiems dažnio vedliams ir resinchronizavimo vedliams, siekdamas užtikrinti, kad sistemos veikimas būtų atkurtas efektyviau ir veiksmingiau. Jei perdavimo sistemos operatoriaus sistema yra visiško atsijungimo arba veikimo atkūrimo būsenos, jis turi teisę prašyti regioninio operatyvinio centro pagalbos.

6. Po veiksmų ir po trikdžių atliekama analizė ir rengiamos ataskaitos

6.1. Regioniniai operatyviniai centrai ištiria kiekvieną incidentą, per kurį viršijama pagal 4.1 punktą nustatyta slenkstinė vertė, ir parengia ataskaitą. Sistemos eksploatavimo regiono reguliavimo institucijos ir Agentūra gali dalyvauti tyrime savo prašymu. Ataskaitoje pateikiamos rekomendacijos, kuriomis siekiama išvengti panašių incidentų ateityje.

6.2. Ataskaita pateikiama visiems perdavimo sistemos operatoriams, reguliavimo institucijoms, Komisijai ir Agentūrai. Agentūra gali pateikti rekomendacijas, kuriomis siekiama išvengti panašių incidentų ateityje.

7. Regiono rezervų apimties nustatymas

7.1. Regioniniai operatyviniai centrai nustato sistemos eksploatavimo regiono rezervo pajėgumų reikalavimus. Nustatant rezervo pajėgumų reikalavimus:

(a) siekiama bendro tikslo kuo ekonomiškiau išlaikyti sistemos eksploatavimo saugumą;

(b) reikalavimai nustatomi kitos paros ir (arba) einamosios paros laikotarpiams;

(c) nustatoma bendra reikiamų rezervo pajėgumų apimtis sistemos eksploatavimo regione;

(d) nustatomi kiekvienos rūšies rezervo būtinojo pajėgumo reikalavimai;

(e) atsižvelgiama į galimą vienos rūšies rezervo pajėgumo pakeitimą kitos rūšies rezervo pajėgumu siekiant kuo labiau sumažinti pirkimo išlaidas;

(f) nustatomi būtini reikalaujamo rezervo pajėgumo geografinio pasiskirstymo reikalavimai, jei jų yra.

8. **Regioninio balansavimo pajėgumo viešojo pirkimo sąlygų sudarymas**

8.1. Regioniniai operatyviniai centrai padeda sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatoriams nustatyti viešojo pirkimo tvarka pirktiną balansavimo pajėgumo kiekį. Nustatant balansavimo pajėgumo kiekį:

(a) reikalavimai nustatomi kitos paros ir (arba) einamosios paros laikotarpiams;

(b) atsižvelgiama į galimą vienos rūšies rezervo pajėgumo pakeitimą kitos rūšies rezervo pajėgumu siekiant kuo labiau sumažinti pirkimo išlaidas;

(c) atsižvelgiama į reikiamo rezervo pajėgumo kiekius, kuriuos tikimasi gauti iš balansavimo energijos pasiūlymų, dar nepateiktų pagal balansavimo pajėgumo sutartį.

8.2. Regioniniai operatyviniai centrai padeda sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatoriams atlikti pagal 8.1 punktą nustatyto balansavimo pajėgumo kiekio viešąjį pirkimą. Atliekant balansavimo pajėgumo viešąjį pirkimą:

(a) reikalavimai nustatomi kitos paros ir (arba) einamosios paros laikotarpiams;

(b) atsižvelgiama į galimą vienos rūšies rezervo pajėgumo pakeitimą kitos rūšies rezervo pajėgumu siekiant kuo labiau sumažinti viešojo pirkimo išlaidas.

9. Regioninės sistemos adekvatumo prognozės ir rizikos mažinimo veiksmų parengimas

9.1. Regioniniai operatyviniai centrai atlieka regioninio adekvatumo vertinimus laikotarpiui nuo kitos savaitės iki einamosios paros.

9.2. Atlikdami adekvatumo vertinimą, regioniniai operatyviniai centrai remiasi sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatorių suteikta informacija, siekdami nustatyti situacijas, kai bet kuriame valdymo rajone arba visame regione numatomas adekvatumo trūkumas. Regioniniai operatyviniai centrai atsižvelgia į galimus tarpzoninius mainus ir eksploatavimo saugumo ribas visais operatyvinio planavimo laikotarpiais.

9.3. Atlikdamas regioninio elektros energijos gamybos adekvatumo vertinimą, kiekvienas regioninis operatyvinis centras koordinuoja veiksmus su kitais regioniniais operatyviniais centrais, kad:

(a) patikrintų pagrindines prielaidas ir prognozes;

(b) nustatytų galimas situacijas, kai trūksta tarpzoninio adekvatumo.

9.4. Kiekvienas regioninis operatyvinis centras regioninio elektros energijos gamybos adekvatumo vertinimo rezultatus, kartu nurodydamas savo siūlomus adekvatumo

trūkumo rizikos mažinimo veiksmus, pateikia sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatoriams ir kitiems regioniniams operatyviniams centrams.

10. Regioninis atjungimo koordinavimas

10.1. Kiekvienas regioninis operatyvinis centras atlieka atjungimo koordinavimą, stebėdamas svarbaus turto vienetų parengties būseną ir koordinuodamas jų parengties planus, kad užtikrintų perdavimo sistemos eksploatavimo saugumą ir kartu kuo didesnį jungiamųjų linijų ir (arba) perdavimo sistemų, nuo kurių priklauso tarpzoniniai srautai, pralaidumą.

10.2. Kiekvienas regioninis operatyvinis centras tvarko bendrą sistemos eksploatavimo regiono svarbių tinklo elementų, elektros energijos gamybos modulių ir apkrovos objektų sąrašą ir pateikia jį ENTSO-E operatyvinio planavimo duomenų tvarkymo aplinkoje.

10.3. Kiekvienas regioninis operatyvinis centras atlieka šiuos su atjungimo koordinavimu sistemos eksploatavimo regione susijusius veiksmus:

(a) vertina atjungimo planavimo suderinamumą su visų perdavimo sistemos operatorių kitų metų parengties planais;

(b) sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatoriams pateikia aptiktų planavimo nesuderinamumų sąrašą ir savo siūlomus nesuderinamumų sprendimo būdus.

11. Perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmų optimizavimas

11.1. Regioniniai operatyviniai centrai padeda sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatoriams administruoti finansų srautus, susijusius su daugiau kaip dviejų perdavimo sistemos operatorių tarpusavio atsiskaitymais, kaip antai apkrovų perskirstymo išlaidomis, perkrovos pajamomis, nenumatytais nuokrypiais ar rezervo pirkimo išlaidomis.

12. Mokymas ir atestavimas

12.1. Regioniniai operatyviniai centrai parengia ir vykdo sistemos eksploatavimo regiono perdavimo sistemos operatorių planavimo ir dispečerinių darbuotojams skirtas mokymo ir atestavimo programas, kuriose daugiausia dėmesio skiriama regiono sistemos eksploatavimui.

12.2. Mokymo programose nagrinėjami svarbūs sistemos eksploatavimo elementai, taip pat regioninių krizių scenarijai.

13. Regioninių krizinių situacijų nustatymas ir rizikos mažinimo scenarijų parengimas peržiūrint valstybių narių patvirtintus pasirengimo valdyti riziką planus

13.1. Jei ENTSO-E perduoda šią funkciją regioniniams operatyviniams centrams, šie nustato regioninių krizių scenarijus pagal [Pasirengimo valdyti riziką reglamento, pasiūlyto COM(2016) 862] 6 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus.

13.2. Regioniniai operatyviniai centrai, bendradarbiaudami su kompetentingomis institucijomis, pagal [Pasirengimo valdyti riziką reglamento, pasiūlyto COM(2016) 862] 12 straipsnio 3 dalį kasmet parengia ir atlieka krizės modeliavimą.